

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ХАРКІВСЬКИЙ
ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

ЕММБ

Кафедра обліку і фінансів

І.А.Юр'єва

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з навчальної
дисципліни «Аналіз і прогнозування ризиків в діяльності підприємств» для
студентів спеціальності 0.71 «Облік і оподаткування»

Затверджено
редакційно-видавничою
радою НТУ «ХП»,
протокол № 3 від 24.10.24

Харків

2024

Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з навчальної дисципліни «Аналіз і прогнозування ризиків в діяльності підприємств» для студентів спеціальності 0.71 «Облік і оподаткування» / Ірина Юр'єва - Харків : НТУ «ХП», 2024. –19с.Укр.мовою

Укладач : Ірина Юр'єва

Рецензент: Доцент Марина Ткаченко, кафедра обліку і фінансів

© І. А. Юр'єва, 2024

Зміст

Вступ	3
1 Загальні методичні вказівки до виконання контрольної роботи	4
2 Перелік завдань для контрольної роботи	5
3 Список літератури	14

ВСТУП

Метою вивчення освітнього компоненту є формування системи знань з питань аналізу та прогнозування ризиків як складової економічної та національної безпеки, а також тих її функціональних елементів, які безпосередньо впливають на рівень розвитку економічної системи держави в умовах глобальних трансформацій. У результаті вивчення дисципліни «Аналіз і прогнозування ризиків в діяльності підприємств», студенти мають не лише опанувати основи теорії економічної ризиків, але й навчитись об'єктивно оцінювати економічні процеси, що відбуваються у суспільстві, орієнтуватися в інформаційному просторі, ґрунтовно аналізувати і розуміти проблеми та тенденції розвитку різних фінансово-економічних систем країни. Усе це допоможе майбутнім фахівцям успішно вирішувати складні практичні завдання, приймати ефективні управлінські рішення. Сучасні умови функціонування суб'єктів підприємництва піддаються змінам досить часто та достатньо швидко. Несталі характеристики зовнішнього економічного середовища породжують нестабільність результатів роботи та фінансового стану суб'єктів підприємницької діяльності, що, в свою чергу, обумовлює їх вразливість до негативних зовнішніх та внутрішніх впливів. Досягнення без ризикової управлінської діяльності є одним із головних завдань діяльності підприємств, однак, при цьому, саме розуміння сутності такої безпеки є неоднозначним, як і розуміння механізму її досягнення.

Дисципліна «Аналіз і прогнозування ризиків в діяльності підприємств» вирішує такі основні завдання, як будова системи прогнозування погроз в підприємницькій діяльності; застосування механізму забезпечення аналізу і прогнозування ризиків в діяльності підприємства на рівні державного регулювання економіки та підприємницької діяльності; визначення критеріїв без ризикової діяльності підприємства та його рівнів; інформаційне забезпечення без ризикової діяльності фінансово-економічної підприємства. Практичне застосування цієї дисципліни полягає в досягненні основної мети її вивчення – надати студентам змогу ефективно використовувати отримані знання з метою управління процесами ризиків та забезпечення запобігання погрозам на підприємствах, у фінансових і фіскальних органах державної влади та на фінансовому ринку. Предметом вивчення дисципліни є методологія та інструментарій застосування вивчення теоретичних підходів щодо виявлення сутності ризиків та забезпеченні механізму аналізу та прогнозування ризиків в діяльності підприємства. Міждисциплінарні зв'язки: засвоєння теоретичного матеріалу дисципліни «Аналіз і прогнозування ризиків в діяльності підприємств» передбачає використання здобувачами раніше отриманих знань з дисциплін: «Менеджмент», «Фінанси», «Податкова система», «Фінансовий контролінг» Програма навчальної дисципліни складається з 2 змістовних модулів: Змістовий модуль 1. «Предмет, методологія та теоретичні основи управління ризиків», Змістовий модуль 2. «Прогнозування ризиків».

1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Текст контрольної роботи повинен включати:

Теоретичне питання,

– висновки (головні висновки з аналізу, проведеного в роботі);

– Тести;

–Практична задача.

Розв'язання задачі повинно мати таку послідовність:

- умова задачі;
- рішення задачі;
- висновки до вирішеної задачі.

Теоретичне питання прикладного характеру розглядається в контексті організації системи фінансово-економічної безпеки на підприємстві.

За формою переказу матеріалу необхідно керуватися методичними вказівками у написанні контрольних робіт для студентів заочної форми навчання.

В цілому при оформленні контрольної роботи необхідно дотримуватись вимог стандарту вищого навчального закладу "Система організації навчального процесу. Текстова і графічна документація".

Перелік контрольних завдань

Варіант 1

1. Вступ до спеціальності. Поняття ризиків
2. Як невизначеність у конкурентному середовищі впливає на ризики підприємства?
3. Які основні чинники формують невизначеність у бізнес-середовищі?

Практична задача

Варіант 2

1. Що таке ризик у контексті підприємницької діяльності?
2. Які основні чинники формують невизначеність у бізнес-середовищі?
3. Як джерело ризику впливає на об'єкт ризику?

Практична задача

Варіант 3

1. Які основні типи ризиків можуть виникати у діяльності підприємства?
2. Розробка та впровадження стратегій управління ризиками
3. Основні методи та інструменти аналізу ризиків

Практична задача

Варіант 3

1. Чому моніторинг і контроль ризиків є важливою частиною процесу аналізу?
2. Які етапи включає діяльність з аналізу ризиків?
3. Які основні методи аналізу ризиків використовуються в діяльності підприємства?

Практична задача

Варіант 4

1. Чому ризик є невід'ємною частиною економічної діяльності?
2. Як технологічні зміни та зміни в уподобаннях споживачів створюють ризики для підприємств?
3. Які основні внутрішні джерела ризиків ви можете виділити в діяльності підприємства?

Практична задача

Варіант 5

1. У чому полягає важливість розуміння ризиків для управління підприємством?
2. Чому поведінка конкурентів є ключовим фактором невизначеності?
3. У чому полягає різниця між рівнем ризику та ймовірністю його настання?

Практична задача

Варіант 6

1. Які основні складові поняття економічного ризику?
2. Які основні методи управління ризиком існують, і як вони застосовуються на практиці?
3. Як методи управління ризиками допомагають зменшити вплив ризику на діяльність підприємства?

Практична задача

Варіант 7

1. Невизначеність в конкурентному середовищі як першоджерело ризиків
2. У чому полягає різниця між якісними та кількісними методами аналізу ризиків?
3. Як здійснюється оцінка ймовірності та наслідків ризиків?

Практична задача

Варіант 8

1. Як джерело ризику впливає на об'єкт ризику?
2. Що таке аналіз сценаріїв, і як він допомагає у прогнозуванні ризиків?
3. Як визначити пріоритети ризиків у процесі їх аналізу?

Практична задача

Варіант 9

1. Головні елементи діяльності щодо аналізу ризиків
2. Чому ідентифікація ризиків є початковим етапом аналізу?
3. У чому полягає відмінність між якісною та кількісною оцінкою ризиків?

Практична задача

Варіант 10

1. Які методи можуть бути використані для оцінки впливу ризикових факторів на фінансові результати підприємства?
2. Які етапи розробки та впровадження стратегії управління ризиками?
3. Чому важливо розуміти джерела ризиків при управлінні підприємством?

Практична задача

Варіант 11

1. Які основні кількісні методи вимірювання ризиків в господарській діяльності?
2. Які основні кількісні методи вимірювання ризиків в господарській діяльності?
3. Як зміни в законодавстві можуть вплинути на діяльність підприємства в контексті ризиків?

Практична задача

Варіант 12

1. Основні методи та інструменти аналізу ризиків
2. Які інструменти управління ризиками є найбільш поширеними на практиці?
3. Як соціально-культурні зміни можуть впливати на ризики підприємства?

Практична задача

Варіант 13

1. Види ризиків
2. Оцінювання ризику як невід'ємна складова діагностики суб'єктів господарювання

3. Чому важливо моніторити та контролювати ризики після впровадження стратегії?

Практична задача

Варіант 14

1. Які основні категорії ризиків можна виділити в діяльності підприємства?

2. Які технологічні чинники можуть створювати ризики в умовах конкуренції?

3. Як якісні та кількісні оцінки ризиків впливають на прийняття управлінських рішень?

Практична задача

Варіант 15

1. У чому полягає відмінність між фінансовими, операційними та стратегічними ризиками?

2. Що таке ризик, і чому його визначення важливе для управління підприємством?

3. Як використовуються експертні оцінки в процесі прогнозування ризиків?

Практична задача

Варіант 16

1. Які ризики можуть виникнути через зовнішні фактори, і як їх можна класифікувати?

2. Які природні ризики можуть загрожувати підприємствам, і як їх можна оцінити?

3. Підходи до прогнозування ризикових факторів; оцінки впливу на діяльність підприємства

Практична задача

Варіант 17

1. У чому полягає важливість статистичного аналізу для прогнозування ризиків?
2. Які основні підходи до прогнозування ризикових факторів існують?
3. Які прогностичні моделі можуть бути використані для оцінки ймовірності ризиків?

Практична задача

Варіант 18

1. Джерела виникнення ризиків. Структура ризику
2. Які зовнішні фактори можуть викликати ризики у бізнес-середовищі?
3. Чому важливо враховувати екологічні чинники при оцінці ризиків у бізнесі?

Практична задача

Варіант 19

1. Як ви можете охарактеризувати структуру ризику? Які її основні компоненти?
2. Які управлінські заходи можуть бути застосовані для зменшення ймовірності виникнення ризику?
3. Як зміни в ринковій ситуації можуть вплинути на діяльність підприємства?

Практична задача

Варіант 20

1. Що таке операційні ризики і які приклади їх прояву в підприємстві?
2. Які основні аспекти невизначеності в конкурентному середовищі ви можете виділити?

3. Які фактори можуть впливати на ринкові ризики, і як їх можна мінімізувати?

Практична задача

Варіант 21

1. Які основні фінансові ризики можуть виникнути в діяльності підприємства?

2. Невизначеність в конкурентному середовищі як першоджерело ризику

3. Які етапи включає процес оцінювання ризику?

Практична задача

Варіант 22

1. Класифікація ризиків за джерелами походження та наслідками

2. Як ви можете визначити інвестиційні ризики та які наслідки вони можуть мати для бізнесу?

3. Як ви класифікуєте ризики за джерелами походження? Які існують категорії?

Практична задача

Варіант 23

1. Ризикоутворювальні чинники

2. Складові поняття економічного ризику

3. Які якісні методи вимірювання ризиків використовуються в підприємницькій діяльності?

Практична задача

Варіант 24

1. Які види ризиків (фінансові, операційні, ринкові) необхідно враховувати при діагностиці суб'єктів господарювання?

2. Ідентифікація загроз
3. Статистичні методи оцінки ризиків. Ймовірнісний аналіз. Методи сценарного аналізу та Монте-Карло

Практична задача

Варіант 25

1. Які кількісні методи аналізу ризиків використовуються для оцінки ризиків підприємства?
2. Створення систем спостереження
3. Переваги SWOT-аналізу, дерева рішень

Практична задача

Варіант 26

1. Як метод варіаційного аналізу допомагає в оцінці ризиків?
2. Класифікація загроз
3. Як метод Монте-Карло застосовується для оцінки ризиків?

Практична задача

Варіант 27

1. Як відбувається розробка сценаріїв розвитку подій у сценарному аналізі?
2. Які основні статистичні методи оцінки ризиків?
3. Експертні методи

Практична задача

Варіант 28

1. Що таке ймовірнісний аналіз, і як він використовується для оцінки ризиків?
2. Яка роль SWOT-аналізу у виявленні ризиків?
3. Як аналіз варіацій використовується для оцінки ризиків?

Практична задача

Варіант 29

1. Які кроки включає процес ймовірнісного аналізу?
2. PEST-аналіз
3. Актуальність якісних методів оцінки ризиків

Практична задача

Варіант 30

1. Методи вимірювання ризиків господарської діяльності для зниження їх впливу
2. Основні інструменти SWOT-аналізу, методу сценаріїв, експертних оцінок.
3. Які типи сценаріїв можуть бути створені в рамках сценарного аналізу?

Практична задача

Список рекомендованої літератури

- 1 Kniaz, S., Heorhiadi, N., Sopilnyk, L., Sopilnyk, R., YankovskaL., Shevchuk, L., Konovalyuk, I., Tyrkalo, Y., Shevchenko, S. Khmyz, M., 2021. Business Structure's Activity as A Monitoring Object. Proceedings of the 38th International Business Information Management Association (IBIMA), 3–4 November 2021, Seville, Spain, P. 5292–5298.
- 2 Тиркало, Ю. Є. (2022). Оптимізація управлінських рішень в умовах підприємницького ризику і невизначеності. Інтернаука, 3, doi: <https://doi.org/10.25313/2520-2057-2022-3-7917>
- 3.Юзевич, В. М., Павловські, Г., Павленчик, А. О.,Мисюк, Р. В., Тиркало, Ю. Є., & Ільчишин, М. З. (2023). Оптимізація управлінського рішення щодо асортиментної політики підприємства із використанням математичного моделювання в умовах ризику.Інтернаука. Сер.: Економічні науки. 2. doi:

<https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-2-8532> .

4. Скриньовський Р., Тиркало Ю. Підприємницькі ризики: сутність, види, методи оцінки та шляхи їх зниження. *Traektoriâ Nauki = Path of Science*. 2021. Vol. 7. No 12. С. 2015-2023.

file:///C:/Users/%D0%92%D0%B8%D1%82%D0%B0/Downloads/1PB.pdf URL2

5. Юр'єва І.А., Фальченко О.О. , Побережна Н.М, Особливості класифікації доходів торговельних підприємств. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*, 2020 № 2 (20). – С.426-429 – Режим доступу до ресурсу: (фахове електронне Index Copernicus: [Indexed in the ICI Journal Master List](#)

6. Юр'єва І.А. Застосування провідних інформаційно-комунікаційних технологій на сучасних підприємствах. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки)– Х. : НТУ «ХПІ», 2021. – № 3 (20). – С.40 – 43* Бібліогр.: 9 назв. – ISSN . 2519-4461 –Категорія: Б. DOI: [HTTPS://DOI.ORG/10.20998/2519-4461.2020.4.3](https://doi.org/10.20998/2519-4461.2020.4.3)

7. Юр'єва І.А. , Кочетова Т.І. Фінансово-економічні засади виживання кризового підприємства в системі соціальної відповідальності. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (Економічні науки)– Х. : НТУ «ХПІ», 2022. – № 2* Категорія: Б. (2022). – С.–44-47 DOI: <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2022.2.44>

8. Юр'єва І.А., Фальченко О.О. Впровадження елементів антикризового управління із застосуванням платформи блокчейн *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (Економічні науки)– Х. : НТУ «ХПІ», 2020. – № 4. – С. 3-6 –* Бібліогр.: 9 назв. – ISSN . 2519-4461 <http://journals.uran.ua/index.php/2519-4461>

9. Юр'єва І.А. Цифрове забезпечення організації і методики податкових перевірок як чинник фінансової безпеки/ *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (Економічні науки)– Х. : НТУ «ХПІ», 2023. – № 5 (2023). – С.–28-31*

10. Юр'єва І.А. Напрями обліку та аналізу в умовах цифровізації *Наукові читання професора Григорія Герасимовича Кірейцева (до 90-річчя від дня*

народження). Збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції (м. Київ, 22 лютого 2022 р.) / За заг. ред. Гуцаленко Л.В. Київ: НУБіП України, 2022., С. 324-327 407 с.

11. Юр'єва І.А. Впровадження комплексної моделі консолідації інформації для управління безпековою складовою підприємства XI Міжнародна науково-практична конференція " Інформаційно-аналітичне забезпечення безпеко-орієнтовного управління в умовах глобалізації 17- 18 листопада 2022 року Харківському національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова., С.191-194

12. Юр'єва І.А. Дослідження напрямків фінансово-економічної безпеки XXXI Міжнародна науково-практична конференція «Інформаційні технології: Наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я. MicroCAD 2023» травня 2023 р., м. Харків С.818

13 Юр'єва І.А., Татаринцева Ю.Л. Соціальна відповідальність: облік ризиків при цифровізації фінансів Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (Економічні науки)– Х. : НТУ «ХПІ», 2023. – № 4 (2023). – С.–84-87 DOI: <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2023.4.84>

14 Юр'єва І.А. Застосування дьюдилежанс в діагностиці фінансового стану підприємства в антикризовому управлінні та економічній безпеці. Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (Економічні науки)– Х. : НТУ «ХПІ», 2023. – № 6 (2023). – С.–63-66 - <http://es.khpi.edu.ua/issue/view/16159>
<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/74675>

15 Юр'єва І.А. Складові фінансової безпеки Результати наукових конференцій Навчально-наукового інституту економіки, менеджменту та міжнародного

бізнесу НТУ «ХПІ» за 2023 рік в 2 т. – Харків : НТУ «ХПІ», 2023. Т. 1 : Труди XIX-ої Міжнародної науково-практичної конференції «Дослідження та оптимізація економічних процесів «Оптимум-2023» 7-9 грудня 2023 р. –

2023. С.

16 Юр'єва І.А. Діагностика податкових ризиків підприємства в антикризовому управлінні та економічній безпеці підприємств VII Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством» присвячена пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи

Фесенка Дмитра Мусійовича Збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Полтава, 28-29 березня 2024 р. Полтава, 2024. 1496 с.27жовтня 2024 р. С

17 Юр'єва І.А. Цифровізація податкових перевірок в контексті податкової безпеки Міжнародна науково-практична конференція «Трансформація обліку та бізнес-консалтингу в умовах невизначеності:сучасні тренди, виклики, міжнародний досвід» в межах реалізації грантового проєкту «Цифровізація бізнес-процесів та фінансових технологій.Європейський досвід для України» (DBPROFINTECH) (№ 101127664) на пряму Жан Моне програми Еразмус+ 10 листопада 2023 р Університет Біотехнологій.- 2023 .С.178-181

18 Ткаченко М.О., Рибалко С.О. Удосконалення організації внутрішнього аудиту фінансових результатів банківської установи Результати наукових конференцій Навчально-наукового інституту економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу НТУ «ХП» за 2023 рік в 2 т. Харків : НТУ «ХП», 2023. Т. 1 : Труди XX-ої Міжнародної науково-практичної конференції «Дослідження та оптимізація економічних процесів «Оптимум-2023» 6-8 грудня 2023 р. 2023. С.

19 Koliesnichenko A, Tkachenko M.O. Financial reporting diagnostics for the balance sheet components modeling Philosophy, Economics and Law Review, 1, 2023. – P.171–183 <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/66738>

Навчальне видання

ЮР'ЄВА Ірина Анатоліївна

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з навчальної дисципліни «Аналіз і прогнозування ризиків в діяльності підприємств» для студентів спеціальності 0.71 «Облік і оподаткування»

Роботу рекомендував до видання доц. Ткаченко М.О.

В авторській редакції

План 2024 р., поз.

Підп. до друку _30.10.2024_. Формат 60×84 1/16. Папір офсетний.

Riso-друк. Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 0,45.

Наклад 30 прим. Ціна договірна.

Видавничий центр НТУ «ХП».

Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 5478 від 21.08.2017 р.

61002, Харків, вул. Кирпичова, 2
